

ДЕТСКА ГРАДИНА № 163 – СО РАЙОН „ОВЧА КУПЕЛ”
гр. София 1618, район „Овча купел“, бул. „Никола Петков” №141 тел.:
0882901671
e-mail: detska_gradina_163@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ: (П)
ДИРЕКТОР НА ДГ № 163
СТЕФКА ШАТЕВА
Със Заповед № 660-16/18.09.2026 г.

МОДЕЛ

ЗА

РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВАТА И ДЕЦАТА В ПЕРИОДА НА
АДАПТАЦИЯ ОТ СЕМЕЙНАТА СРЕДА КЪМ
ДЕТСКА ГРАДИНА № 163, СОФИЯ

Значим етап от живота на детето е тръгването на детска градина. Това обикновено е събитие, което е изпълнено с противоположни чувства от страна на семейството. Осъзнавайки важността на тази нова стъпка, родителите се стремят да подкрепят своето дете по възможно най-добрия начин. Детската градина е важен момент от развитието и израстването на детето. То навлиза в обществото на своите връстници и започва да усвоява уменията на социалното общуване. Така ще бъде по-подготвено и за постъпване в училище. Детската градина е не само място за отглеждане на децата в отсъствие на техните родители, детската градина е център за ранно детско развитие, който работи по определен държавен образователен стандарт за предучилищно образование. Терминът „адаптация“ обозначава процес на приспособяване и често се използва в психологията, педагогиката, биологията и други науки, но неизменно се свързва със състоянието на равновесие между личността и социалната среда. Адаптацията в детската градина може да бъде труден процес и за детето, и за неговите родители. Често е необходимо да бъдат направени промени в живота на цялото семейство - режим, навици, ритуали и т.н. Поради тази причина е по-подходящо да говорим за адаптация на цялото семейство към постъпването и пребиваването в детската градина, отколкото само за адаптацията на детето в нея. Адаптацията предполага постепенно съчетаване на познатите навици с новите условия, от ясното, от познатото и разбираемото от една страна, а от друга се свързва с усвояване на нови модели на поведение, опознаване и приспособяване към промените, към новите изисквания на средата.

Моделът се прилага съобразно ЗПУО, чл. 39, ал. 2 и 3 от Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование, Наредбата за приобщаващото образование, Закона за закрила на детето и правилата за защита на личните данни. За яслената група се спазва Наредба № 26 от 18.11.2008 г. Моделът е част от Правилника за дейността на ДГ № 163 и не въвежда допълнителни условия за прием или медицински диагнози.

ПЪРВИ СЪТЪПКИ ЗА РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВОТО:

Преди постъпването на детето се организира родителска среща за яслената и първата възрастова група – през май, септември или в друг подходящ срок според приема. При постъпване през годината се провежда индивидуална среща. Целта е родителите да могат:

- > да се подготвят за дневния режим в детската градина;
- > да се запознаят с педагогическия, медицинския и непедагогическия персонал;
- > да се запознаят с организационните дейности;
- > да се запознаят с вътрешните правила;
- > да се запознаят с плана за взаимодействие със семействата, изготвен от екипа на яслената или градинската група;

> да получат информация за достъпната психологическа, логопедична и ресурсна подкрепа, когато е необходима, и за начина на заявяването ѝ;

> да предоставят чрез въпросник или разговор необходимата информация за навиците, предпочитанията, начина на общуване, успокояването и специфичните потребности на детето. Събират се само необходимите данни; здравната информация се обработва по специалния ред и не се публикува.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ РОДИТЕЛИТЕ:

Още преди постъпването в детската градина:

За да подготвите детето си, преди всичко трябва да му разкажете за това, което ще му предстои. Говоренето за това, какво го очаква, съобразено с евентуалните му страхове, улеснява първите му стъпки. Помогнете на детето си да формира положително отношение към детската градина. Обяснете му по достъпен начин за нещата, които децата правят в детската градина и защо е забавно място, но не го претоварвайте с информация.

> Отделете достатъчно време сутрин преди тръгването към детска градина. Препоръчително е да се отдели достатъчно време, за да не се чувства детето припряно.

> Изтъквайте позитивните страни на пребиваването му в детската градина, присъствието на много деца на неговата възраст и подчертавайте, че то ще прекарва там само част от деня, а останалото време ще бъде с Вас.

> Подкрепяйте постепенно самостоятелността на детето според възрастта и възможностите му – хранене, обличане, подреждане и лична хигиена. Усвояването на тези умения продължава с помощта на екипа. Не се изисква детето да е напълно самостоятелно, да се храни без помощ или да има изградени тоалетни навици като допълнително условие за прием. Обсъдете с екипа сходни и предвидими правила вкъщи и в групата, без принуда и засрамване.

> Преди постъпването родителят получава информация за картинката – отличителен знак на детето. Покажете му я и обяснете, че тя ще му помага да разпознава своите обозначени вещи и място в групата. Екипът подпомага ориентирането; разпознаването на знака не е условие за посещение.

> Раздялата се подготвя плавно и спокойно. Използвайте кратък, повтарящ се ритуал и кажете кога ще се върнете чрез разбираемо събитие – например „след обяда“. Не си тръгвайте тайно и не обещавайте срок, който не можете да спазите. Признайте чувството на детето и го предайте лично на познат служител; екипът поема успокояването и надзора.

Процесът на адаптация се проследява индивидуално. Описаните по-долу прояви са ориентир за необходимата подкрепа, а не диагнози или категории за оценяване на децата. Няма единен срок, в който всяко дете трябва да се адаптира.

> По-бързо установяване на чувство за сигурност

При някои деца още в първите дни или седмици се наблюдават моменти на спокойно общуване с възрастен, интерес към играта и постепенно включване в режима. Възможен е плач при раздялата и след период на спокойно посещение. Това само по себе си не означава неуспешна адаптация. Екипът продължава да осигурява подкрепа и наблюдение.

> Необходимост от повече време и подкрепа

При други деца за по-дълъг период се наблюдават плач при раздяла, колебания в настроението, промени в съня или апетита и ограничено участие в играта. Тези реакции не се обясняват автоматично с характер, неувереност или недостатъчно възпитание. Учителят или екипът на яслената група обсъжда с родителя какво успокоява детето и адаптира подхода, като проследява промяната.

> Продължаващи или изразени затруднения

При силен и продължителен дистрес, който не намалява с подкрепа, се организира своевременна среща с родителя и психолога, когато е наличен. Не се изчаква фиксиран период от три месеца. При отказ от течности, признаци на обезводняване, силна отпадналост, болка, повтарящо се повръщане или друг здравен риск се търси медицинска оценка. При съмнение за риск за детето се изпълняват задълженията по Закона за закрила на детето. Плачът сам по себе си не е диагноза.

Моделът включва краткосрочно присъствие на родител в детската градина по чл. 39, ал. 3 от Наредба № 5. Продължителността и дейностите, в които родителят участва, се определят предварително на индивидуална среща между учителите и родителя. За яслената група участието се организира съвместно с нейния екип при спазване на приложимата здравна уредба. Прилага се следният ред:

1. След предварителен разговор с родителя и екипа се изготвя кратък индивидуален план. При необходимост участва психолог или друг компетентен специалист. Планът

определя познатия възрастен от екипа, началния престой, участието на родителя, начина на раздяла, връзката с родителя и датата за преглед. Присъствието на родител не се допуска само след доказване на „тежка адаптация“ и не се поставя в зависимост от платена консултация.

2. Времето и мястото на присъствието на родителя се съгласуват индивидуално с екипа и директора според нуждите на детето, режима, здравните изисквания и безопасността на групата. Родителят се запознава с правилата за достъп и хигиена, следва указанията на екипа, не снима и не разпространява информация за други деца и не поема надзор над групата. При ограничение по здравни или обективни организационни причини се обсъжда подходяща алтернатива.

3. Продължителността се определя и преразглежда съвместно с родителя въз основа на наблюденията. Постепенното увеличаване на престоя е подкрепяща мярка, съгласувана с родителя, а не едностранно ограничение на достъпа до грижа. При задължително предучилищно образование се спазват нормативният ред за посещение и отсъствия. Невъзможността на родителя да присъства не е основание за отказ от прием.

4. Адаптацията напредва, когато детето постепенно приема утеха от познат служител, има моменти на спокойствие и игра, установява контакт и участва в ежедневните дейности според възможностите си. Не се изисква раздялата да е напълно без плач. Подкрепата продължава при нужда и след първоначалния период. Екипът води кратки фактически наблюдения: как детето приема раздялата и утехата, участва в игра, приема течности и храна и почива. Планът се преглежда след първите няколко посещения и по-рано при затруднение. Информацията се споделя със семейството поверително. Не се сравняват публично деца и не се поставят етикети. Посочените стъпки са вътрешна организация за подкрепа, а не диагностични критерии.

В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

В ДГ № 163 посрещаме всяко дете индивидуално и създаваме условия то постепенно да се почувства сигурно, прието и разбрано.

1. За новоприетите деца от яслената и първата градинска група се провежда предварителна родителска среща или индивидуален разговор преди постъпване, включително при прием през учебната година.

2. В детската градина има утвърден модел за по-лесна адаптация на децата, постъпващи за първи път в детската градина, който включва предварително запознаване на детето и родителите с обстановката. Дни на отворени врати за децата и родителите преди постъпването на детето. Дава се възможност родителят заедно с детето да посетят детската градина и детето да поиграе на двора, родителите да поговорят с учителите, учителите предварително да се запознаят с детето.

3. Поетапното постъпване и постепенното увеличаване на престоя на децата от яслената група се съгласуват с родителите и приложимите срокове за постъпване. Организацията не се използва за произволно отлагане на приемането на записано дете.

Осигуряваме подкрепа на детето за запазване на познати успокояващи навици през първоначалния период. По предварително съгласуване може да се използва безопасен предмет за утеха, съобразен с възрастта и хигиенните правила.

5. Следим за емоционалното състояние на детето, състоянието на съня и апетита, отношението му към възрастните и връстниците.

6. Подбираме игри и упражнения за изграждане у детето на положително отношение към детската градина.

За деца с увреждане, специални образователни потребности, хронично заболяване, езикови или други затруднения се осигуряват необходимите достъпност, адаптирани средства за общуване и взаимодействие със специалисти по нормативния ред. Средата и подходът се приспособяват към детето; не се изисква то предварително да отговаря на единен модел на поведение.

ПЕРСОНАЛЪТ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

1. Възприема детето като най-важна ценност.
2. Подкрепя, насърчава, поощрява и стимулира детето в цялостната му дейност и поведение.
3. Посреща и приема детето вежливо, учтиво, създава у детето усещане за сигурност и спокойствие.
4. Организира деня с предвидим ритъм, като отчита потребностите и интересите на децата и предлага разнообразни дейности и почивка.
5. Подкрепя и подпомага всяко дете, когато изпитва затруднения или несигурност.
6. Предприема мерки за предотвратяване на наранявания и агресивно поведение. При инцидент осигурява незабавна помощ, уведомяване и документиране по установения ред; не обещава отсъствие на всякакъв риск.
7. Поддържа се спокойна и приятна атмосфера за децата от персонала, без напрежение.
8. Не допуска физическо наказание, заплахи, обиди, засрамване, изолация като наказание или отказ от утеха. Не използва принуда при хранене, сън или тоалетни навици. Предлага подкрепа и предвидими граници, съобразени с възрастта и безопасността.
9. Децата не се оставят без надзор.
10. На родителите се предоставят своевременна ежедневна обратна връзка и консултация за състоянието, адаптацията и участието на тяхното дете чрез договорен канал. Не се обсъждат лични данни за други деца в общи групи или пред посетители.
11. Служителите изпълняват задълженията си по длъжностните характеристики, приложимите закони и професионалната етика. Отговорността за надзора остава на екипа и при присъствие на родител.

Адаптацията изисква време и зависи от съчетание на възрастови и индивидуални особености, предишен опит, здраве, семейна среда и условия в групата. Подходът се избира и преразглежда в сътрудничество със семейството. Родителят може да сподели притеснение, да поиска среща и да се обърне към директора при несъгласие с предложените мерки.

Моделът е предназначен за семействата и педагогическия, медицинския и непедагогическия персонал на ДГ № 163. Прилага се към новопостъпили деца в шестте градински групи и една яслена група, както и при преместване, продължително отсъствие или друга промяна, която изисква допълнителна подкрепа.

Настоящият Модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към ДГ № 163 е неразделна част от Правилника за дейността на детската градина и е приет на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 1/18.09.2026 г.